

TÍÐINDI

Bjørn Kalsø handar Høgna Djurhuus móðurmálsvirðislønina 25. mars 2012. Síðani tá hevur móðurmálsdagurin ikki verið hildin

Vilja gera 25. mars til móðurmálsdag

Tjóðveldi skjýtur upp, at føðingardagur V. U. Hammershaimbs, 25. mars, verður gjørdur til almennan móðurmálsdag

Eiríkur Lindenskov

Við einum uppskoti til samtyktar skjýtur Tjóðveldi upp, at Løgtingið heitir á landsstýrið um at leggja fyri tingið uppskot um at lýsa 25. mars sum almennan móðurmálsdag. Tað er Gunvør Balle, sum hevur lagt uppskotið fyri tingið, sum kemur til viðgerðar hósdagin.

– Føðingardagur V. U. Hammershaimbs var 25.

mars 1819, og um fimm ár, í 2019, eru sostatt liðin 200 ár, síðan faðirinn at føroyska skriftmálinum varð borin í heim, sigur Gunvør Balle í viðmerkingum til uppskotið.

Hon vísir á, at V. U. Hammershaimb í 1854 gav út fyrstu føroysku mállæruna og gjørdi ta nýggju rættsskrivingina, og hann eigur soleiðis stóra æru fyri, at føroyingar varðveittu skriftmálið.

– Føroyska málið er undir støðugum trýsti, so hvørt nýggj øki koma inn á okkum, sum bara eru á útlenskum máli. Tað er eitt støðugt átak at menna føroyskt, og tað verður ikki bíligari við tíðini, nú allir hugsandi miðlar koma floymandi, og allur heimurin er komin inn í hvørt hús, sigur hon.

– Um vit ikki ásanna hetta, verður føroyskt eitt mál, sum bara røkkur í fortíð og ikki framtíð. Tí hava vit brúk fyri einum móðurmálsdegi at gera vart við tann týðning og tey virði, sum liggja í móðurmálinum. Ein dag, har vit skifta orð um føroyskt og um støðuna hjá

móðurmálinum í føroyska samfelagnum, sigur Gunvør Balle.

Hon vísir víðari á, at eftir tilmæli frá Føroysku málnevndini ætlaði Mentamálaráðið í 2010, at 25. mars skuldi vera Móðurmálsdagur, og at ein Málrøktaravirðisløn kundi verða latin henda dag. Martin Næs, deildarstjóri í Mentamálaráðnum, segði: »Ein av uppgávuunum hjá einum komandi Málráði er at skipa fyri tiltøkum í sambandi við henda dagin. Talan kann vera um ymisk tiltøk, knýtt at móðurmálinum.«

Seinast, móðurmálsdagurin varð hildin, var í

2012, tá Nám, Sosialurin, Dimmalætting, Føroyska málnevndin, Kringvarpið og Mentamálaráðið tóku stig til tiltakið. Samstundis, sum dagurin varð hildin, varð ein móðurmálsvirðisløn latin einum føroyingi, sum er kendur gjøgnum miðlarnar.

– Hugsanin við hesum uppskoti er, at landsstýrismaðurin lýsir 25. mars sum almennan móðurmálsdag og harvið skipar nakrar leiðreglur fyri, hvussu dagurin verður hildin. T. d. at Málráðnum greitt verður álagt at skipa fyri ávísu tiltaki, har ávís upphædd eisini er markað, sigur Gunvør Balle.

Hon heldur, at dagstovn-

ar, skúlar og mentanarstovnar annars skulu eggjast til at varpa ljós á móðurmálið hendan dagin – ella hesa vikuna.

– Tann vegin hevði tað vaksið seg sterkt í tilvitinum hjá almenninginum og verðið ein natúrligur afturvendandi hátíðardagur, heldur hon.

Dagurin hevur ikki verið hildin síðan 2012, og tí verður heitt á Mentamálaráðið um at leggja uppskot fyri Løgtingið um formliga at lýsa 25. mars sum móðurmálsdag, sum verður hildin á hvørjum ári eins og flaggdagur og ólavsøka o. s. fr., sigur Gunvør Balle.

Høgna Djurhuus fekk móðurmálsvirðislønina

Seinast móðurmálsdagur varð hildin, var í 2012, tá føroyskir miðlar saman við Námi og Mentamálaráðnum skipaðu fyri móðurmálsdegnum

Eiríkur Lindenskov

Dagurin varð hildin føðingardagin hjá V. U. Hammershaimb, 25. mars, og tá varð móðurmálsvirðislønin latin Høgna Djurhuus, journalisti. Tað vóru miðlarnir, málnevndin, Nám og Mentamálaráðið,

sum skipaðu fyri – og tá varð sagt, at virðislønin frammyvir verður nevnd »V. U. Hammershaimbs virðislønin«

Í grundgevingunum fyri at lata Høgna Djurhuus virðislønina, segði Bjørn Kalsø, landsstýrismaður í mentamállum, soleiðis:

»Á móðurmálsdegnum 25. mars verður Móðurmálsvirðislønin 2012 latin Høgna Djurhuus fyri klummur, sum hann í mong ár hevur skrivað og borið fram í føroyskum miðlum. Klummurnar eru nýskapandi við sniðfundiga hugsaðum vinklum og

málsligum snildum, fyrst í Útvarpi Føroya, síðan í bløðunum Fregnum, Vinnuvitan og Sosialinum.

Høgna Djurhuus er hendin snildur við penninum og dugir at spæla sær við málinum. Í klummunum bjóðar hann málinum av, gevur tí flog,

samstundis sum hann krevur nógv av sínum lesarum. Lesarin, ið gevur sær stundir, varnast nógv tekstløg, sum hvørja viku gera miðlarnar fjølbroyttari.

Fyri at hava ríkað móðurmálið á henda hátt fær Høgna Djurhuus Móðurmálsvirðislønina 2012, sum

Dimmalætting, Sosialurin, Kringvarp Føroya, Føroyska málnevndin, NÁM og Mentamálaráðið lata.

Bjørn Kalsø
Landsstýrismaður
í mentamállum